

NEWSLETTER NO 9.
Udruge korporativnih pravnika

**ŠTO SE DEŠAVALO OD POSLJEDNJEG NEWSLETTER-a ODNOSNO
TIJEKOM RUJNA?**

1. 29. srpnja je održano Predsjedništvo Udruge u Splitu i to u prostorijama Konstruktora. Članica Predsjedništva, koja je na funkciji člana Uprave Konstruktora gđa Meri Soko je zajedno sa svojim timom pravnika, koji su svi članovi naše Udruge bila odličan domaćin.
2. U okviru dogovorene suradnje s Trgovačkim sudom u Zagrebu dana 05. rujna 2008. godine gospođa Gorana Aralica Martinović, zamjenica predsjednice Parničnog odjela Trgovačkog suda u Zagrebu održala je predavanje na temu: **Tijek parničnog postupka, privremene mjere i glavna rasprava s posebnim osvrtom na izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku iz srpnja 2008. godine.**
3. 29.-30.rujna su članovi Udruge su prisustvovali In-house counsel 2008. konferenciji u Briselu o čemu ćemo pisati u slijedećem Newsletter-u.

1. PREDAVANJE – TIJEK PARNIČNOG POSTUPKA, PRIVREMENE MJERE I GLAVNA RASPRAVA S POSEBNOM OSVRTOM NA IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU IZ SRPNJA 2008. GODINE

Gospođa **Gorana Aralica Martinović**, zamjenica predsjednice Parničnog odjela Trgovačkog suda u Zagrebu, je dana **05. rujna** o.g. održala članovima Udruge korporativnih pravnika predavanje na temu **Tijek parničnog postupka, privremene mjere i glavna rasprava s posebnim osvrtom na izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku iz srpnja 2008. godine**, koje se primjenjuju od 01. listopada 2008. godine.

U prezentaciji koja je objavljena na web stranici Udruge (link: <http://www.udruga-korporativnih-pravnika.hr/dogadanja.htm>) sumirane se najvažnije promjene i njihova uloga u pojedinim fazama postupka, dok smo u ovom tekstu stavili naglaske na neke od novina koje je kolegica Aralica Martinović posebno istakla.

Kod prethodnog ispitivanja tužbe sutkinja Gorana Aralica Martinović naglasila je da sud ispituje nadležnost, jurisdikciju domaćeg suda, razloge za izuzeće, stranačku sposobnost i pravovremenost, kao procesne pretpostavke i priprema građu za odlučivanje o glavnoj stvari. Stranke mogu istaknuti prigovor zastare do donošenja rješenja o zaključenju prethodnog postupka. Nakon toga stranke mogu isticati druge materijalnopravne prigovore, ali ne i iznositi nove činjenice i dokaze.

Naglasila je da je izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku proširena nadležnost trgovačkih sudova tako da se na istima očekuje povećanje broja parničnih predmeta za 35 – 40 posto.

Istaknuta je specifičnost dostave tužbe tuženiku na odgovor, jer je po noveli iz 2008. godine uveden pravni institut – presuda bez održavanja rasprave.

U svezi dostave u parničnom postupku istaknuto je da je u pripremi Zakon o elektroničkom dokumentu, kojim bi se i parnični postupak uključio u proces informatizacije društva, te da je institut oglasne ploče znatno proširen u odnosu na pravne osobe, fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost i fizičke osobe.

Kao sporovi male vrijednosti propisani su sporovi u kojima tužbeni zahtjev koji se odnosi na tražbinu u novcu ne prelazi 10.000,00 kuna, dok je u postupku u trgovačkim sporovima kao spor male vrijednosti i nadalje propisan spor u kojima tužbeni zahtjev koji se odnosi na tražbinu u novcu ne prelazi 50.000,00 kuna.

Glavna rasprava se propisuje kao centralni stadij parničnog postupka s zadatkom pretresanja i razmatranja činjenica od kojih ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva, uz sankcioniranje zlouporaba i institutom zamjene novčane kazne, kaznom zatvora.

U pogledu postupka pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske važnije promjene su da stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude, ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kuna, odnosno 500.000,00 kuna ako se radi o sporovima pred trgovačkim sudovima. Osim toga, kao pravilo propisano je da stranka može podnijeti reviziju preko punomoćnika koji je odvjetnik i iznimka za stranku koja može sama podnijeti reviziju pod pretpostavkom da ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao punomoćnik osoba koja ju je prema odredbama ovoga ili kojeg drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

U pogledu mirenja pred sudom prvog stupnja novela propisuje novost da je nagodba sklopljena pred sucem izmiriteljem, sudska nagodba.

Novelom Ovršnog zakona koja je stupila na snagu 17. lipnja 2008. godine dodatno se naglašava da su funkcije privremenih mjera: konzervacijske, anticipativne i regulacijske, pri čemu sud može odrediti privremenu mjeru, ali to nije dužan učiniti i kad utvrdi da su se ispunile u zakonu predviđene pretpostavke.

Kolegica Gorana Aralica Martinović završila je predavanje pozvavši se na Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda iz 1953. godine (koju je Republika Hrvatska ratificirala 05.11.1997.) napominjući da je sukladno Konvenciji ovrha pravomoćne presude sastavni dio postupka u kojem se odlučuje o nečijim pravima i obvezama građanske naravi.

OPĆENITO

Odredbe *Zakona o trgovini* kojima se uređuje radno vrijeme (nedjelja, rad uoči blagdana) su diskriminatorne prirode, te ograničavaju i narušavaju tržišno natjecanje primjenom nejednakih uvjeta na trgovce koji se bave prodajom istovrsne robe čime se trgovce kojima je zabrana nametnuta dovodi u nepovoljan položaj u odnosu na trgovce kojima zakon takve zabrane ne nameće, a koji prodaju istovrsnu robu (čl.49.st2. Ustava RH)

Štoviše, ovakvom regulacijom se uvodi "model" koji određenim poduzetnicima-trgovcima omogućava povoljnije tržišne rezultate koji se ne temelje na uspješnosti u tržišnoj utakmici nego na neravnopravnim tržišnim pozicijama

NEKE KONKRETNE POVREDE

1. Zakon je nedorečen u pogledu određivanja trgovaca koji ne potpadaju pod zabranu, **bez** ikakvih jasnih **kriterija**, a navedeni pojmovi su **neodređeni** (npr. *„..prodavaonice na malo unutar benzinskih postaja“*) Tako nije uopće određena npr. prodajna površina prodajnih prostora trgovaca koji ne potpadaju pod zabranu rada u neodređeno vrijeme.

2. Država direktno utječe na samo tržište i formiranje cijena.,

3. Utječe se na već stečena prava- narušava se pravna izvjesnost što je suprotno načelu vladavine prava. Ustavno pravo iz čl. 49.st.5.

Poduzetnička prava su umanjena, intervencijom države, promjenom propisa, ograničavajući prava koja su im do tada pripadala.

4. Vjerska diskriminacija, i s njom povezana povreda prava na rad i pravične radne uvjete, te derogiranje međunarodnih sporazuma- čl.14., 41. i 54. Ustava- Katolici prema ostalim vjerskim zajednicama, npr. neradne subote uz već nedjelju kao neradni dan – rezultat - smanjivanje prihoda, upitna realizacija, dodatni radnici..

5. Zakonom je povrijeđeno načelo razmjernosti- čl.16.st.2. Ustava, kojom se treba rukovoditi prilikom ograničavanja prava određenih kategorija.

nije uzeto u obzir načelo razmjernosti, te očekivana „korist„ koja se željela postići ograničavanjem prava, nije u s razmjeru sa štetom koja ograničavanjem prava nastupa u konkretnom slučaju za poduzetnika – trgovca.

6. Diskriminacija trgovaca na rad na radne dane „uoči blagdana“ čl.49.st.2. ustava.

Tako je počinjena **diskriminacija** trgovaca u odnosu na ostale sektore poduzetništva, **ograničena je sloboda poduzetništva**, a prema **načelu razmjernosti**, takvo ograničenje nema nikakvo uporište u Ustavu.

7. Ograničenje prava na rad, te slobode poduzetništva „malih trgovina“– čl. 54. i 49. Ustava, malim trgovinama koje ostvaruju skoro sav prihod u dane vikenda (posebno obiteljski obrti).

JE LI ZAISTA NUŽNO ZAKONIMA PROPISIVATI TOLIKE RAZLIKE IZMEĐU PRAVNIČKIH ZANIMANJA

Igor Jenul, dipl.iur.
LUKA RIJEKA d.d.

Odgovor treba potražiti u sferi politike. Kad bi se primjenjivali pravni kriteriji, izgrađeni na praksi rada u području prava razlike bi nestale. Idemo to obrazložiti.

I Krenimo od kriterija koji trebaju odlučivati o vrednovanju nekog pravničkog zanimanja:

1. **Obrazovni kriterij** – završen sveučilišni diplomski studij prava. Tom kriteriju moraju udovoljiti svi oni koji pretendiraju raditi u domeni prava kao pravni profesionalci, dakle autoriteti u primjeni prava u svojim radnim sredinama i na svojim radnim zadacima.

2. **Zahtjev stručnosti** u bavljenju pravničkim zanimanjem obzirom na to što predstavlja konkretno to zanimanje i kakav se radni učinak u obavljanju poslova tog zanimanja traži i očekuje od pravnika.

3. **Društvena vrijednost** (najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske) koja se štiti kvalitetom u radu pravnika neovisno o tome gdje pravnik radi, npr. kao sudac ili kao pravnik u gospodarstvu.

Nakon završenog studija još su svi pravnici potencijalno jednakih izgleda u „osvajanju“ prestižnog radnog mjesta suca, državnog odvjetnika i atraktivnih pozicija odvjetnika i javnih bilježnika.

Diskriminacija počinje u fazi vježbeništva i zadovoljavanja uvjeta za polaganje pravosudnog ispita i traje dalje vezano na zastupanje i tarifnog retmana tog zastupanja u odnosu na nalogodavca odnosno poslodavca, sve do pristupa javnim uredima kao što je gruntovnica.

Ako se pitamo kako je to u drugim zanimanjima, čini se da je naprimjenjivija usporedba sa liječničkom strukom. Da bi liječnik mogao raditi u struci mora kao i pravnik položiti stručni ispit, koji se zove još i državni ispit, tako se zvao i pravosudni ispit koji se zvao još i advokatski ili odvjetnički ispit. Uvjeti za pristup i polaganje stručnog, liječničkog ispita su isti bez obzira gdje medicinar sa diplomom obavlja praksu tzv. „stažiranje“ i ne prave se razlike između organizacija u kojima medicinar stažira pa sekundira (vidjeti čl.126. i 131. Zakona o zdravstvenoj zaštiti- NN-121/03, 44/05, 48/05, 85/06 – dalje ZOZZ). Tako se isto vrednuje pripravnički staž u zdravstvenoj ustanovi u odnosu na trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost, a dio pripravničkog staža zdravstveni radnici mogu obavljati kod privatnog liječnika (čl.131.st.5. ZOZZ-a). Kod medicinara, dakle, nema razlika u vrednovanju pripravničkog staža već su štoviše trgovačka društva koja obavljaju zdravstvenu djelatnost izjednačena sa zdravstvenim ustanovama, a privatni liječnik kao pandan odvjetniku može praktikantu pružiti samo dio pripravničkog staža za razliku od odvjetnika koji je izjednačen sa sudom kao pandanom zdravstvenoj ustanovi.

To što u medicinskoj struci na prvi pogled postoji samo zdravstvena djelatnost može zavarati jer kad se bolje istraži trgovačko društvo u zdravstvenoj djelatnosti ono radi na komercijalnoj osnovi kao i trgovačko društvo u gospodarstvu i veže ga etika medicine kao što pravnike veže etika prava.

Ovo najbolje ilustrira koliko je sve u društvu pa tako i pravne osobe u gospodarstvu, državna uprava i fakulteti prožeti pravom i pravnici zaposleni u njima može se reći da su liječnici imovinskih i drugih prava svojih organizacija i poslodavaca. I to u prevenciji, dijagnozi i terapiji pravnih stanja u svojim sredinama. Nije ovdje slučajno termin – pravni lijek. Oni, - in statu nascendi -, rješavaju pravne probleme i od njihove

efikasnosti, pod uvjetom da im poslodavac to omogući i ne uzima vanjske odvjetnike koji po prirodi stvari ne mogu biti toliko uspješni jer ne poznaju organizaciju i niti djelatnost iz koje izvire neki pravni problem, ovisi uspješnost poslovanja. Jer nju u velikoj mjeri određuju:

1. Poštovanje prava zaposlenih.
2. Sigurnost pri radu.
3. Kvaliteta ugovora.
4. Preventiva protiv nastajanja spornih i protupravnih situacija, što organizaciji nosi uštede skupih i neizvjesnih sporova.
5. Prisutnost pravnika u svakoj poslovnoj situaciji jer svaka jest pravni odnos.

Pravnici u gospodarstvu rade i druge poslove pravnog karaktera od sudjelovanja u osnivanju društva do praćenja propisa i upućivanja službi i pojedinaca u važnost propisa za njihov rad. To isto vrijedi i za pravnike u državnim službama i na fakultetima, u školama i drugdje.

Iz ovoga možemo izvući zaključak da ne postoji valjan razlog za diskriminirajući odnos prema jednoj kategoriji pravnika u odnosu na drugu i da uvjete i mogućnosti za obrazovanje, praksu (vježbeništvo) i rad pravnika treba postaviti na jednu jedinstvenu osnovu sa istim ovlaštenjima i dužnostima za sve diplomirane pravnike- jednaka prava i obveze za tu toliko bitnu kategoriju stručnjaka ako zaista želimo pravnu državu i vladavinu prava. Da nam se pravo ne svede samo na ogroman broj dugih sporova u zatranom pravosuđu.

Još par riječi o društvenoj vrijednosti rada pravnika u totalitetu. Usporedbom vrijednosti prema mjestu rada pravnika (vrsti pravničkog zanimanja) tj. da li je na sudu, u odvjetništvu, tajnik fakulteta, imovinsko-pravni referent i sl u državnoj službi, u državnom odvjetništvu, pravni referent u medicinskom trgovačkom društvu, itd., ne može se reći da je rad javnog bilježnika važniji od rada pravnika u nafnoj kompaniji ili telekomu. Jedan loš ugovor u gospodarstvu može zemlju stajati velikog novca, a jednako je važan kao i spor o međi i ovjera potpisa. Zato je pravljenje razlika kako se to, nažalost, čini u nas vrlo štetno za zemlju u cjelini jer oslabljuje gospodarstvo, snižava kvalitetu djelatnosti u javnom sektoru i državnim službama i koncentrira sredstva u one društvene zone koje ne stvaraju novu vrijednost i samo marginalno djeluju na osvježavanje produkcije roba i usluga u domaćem gospodarstvu. Problem je zaista dubok jer pravo je infrastruktura društvenih, međuljudskih odnosa i trebalo bi biti jedan od stupova kulture svake zemlje, no ovakvim normiranjem ono to nije.

°Ovdje se koristi termin pravnički posao pod kojim se shvaća posao koji pravnik obavlja bez obzira na radno mjesto ili vrstu organizacije sve dok je to posao za koji je neophodno pravničko znanje, znanje prava za razliku od pravnog posla kao termina koji definira pravna znanost.

**POSEBNO POZDRAVLJAMO KOLEGE IGORA JENULA IZ LUKE RIJEKA I
IVANA ESTERA IZ MAGME KOJI SU DALI SVOJ DOPRINOS OVOM
NEWSLETTERU. SVI MI IMAMO TEME O KOJIMA IMAMO ŠTO REĆI, ODNOSNO
SVOJE STAVOVE I MIŠLJENJA KOJE BI ŽELJELI PODJELITI S KOLEGAMA.**

ŠTO PRIPREMAMO ZA LISTOPAD?

1. ECLA se sastaje dva puta godišnje i naša je Udruga domaćin Upravnom odboru u Zagrebu 17.-18.10.08. **Pozivamo sve kolege koji žele sudjelovati u programu koji prati Upravni odbor da nam se jave. Na webu Udruge su objavljeni Program aktivnosti i sudionici kao i gosti iz Hrvatske koje smo pozvali.**
2. Za kraj listopada pripremamo prezentaciju naših članova na temu aktualnosti